

מדינת ישראל
משרד העבודה
-הודעה לעיתונות-

הממונה הראשית על יחסי עבודה, עו"ד רבקה ורבנר, משרד העבודה מפרסמת: **דוח שביתות במשק לשנת 2023**

ירידה בכמות השביתות ובמספר השובתים...

היחידה ליחסי עבודה במשרד העבודה מפרסמת היום, 1 במאי 2024, את דוח השביתות במשק לשנת 2023.

מדוח השביתות של היחידה ליחסי עבודה בראשות הממונה הראשית, עו"ד רבקה ורבנר עולה כי נרשמה בשנת 2023 ירידה של כמחצית במספר השביתות במשק ביחס לשנה הקודמת 2022 - כך בשנה זו התקיימו 16 שביתות מלאות שבהן נטלו חלק כ- 73 אלף שובתים, לעומת 32 שביתות מלאות בשנת 2022 שבהן השתתפו כ-140 אלף שובתים.

כמו כן, נרשמה ירידה במספר ימי העבודה בין שנת 2023 לבין שנת 2022. בשנת 2023 המשק איבד כ- 266 אלף ימי עבודה ובשנת 2022 המשק איבד כ- 334 אלף ימי עבודה.

עוד עולה מהנתונים כי בשנת 2023 התקיימו במשק 10 רק שביתות חלקיות (עיצומים) בלבד, שבהן נטלו חלק כ- 26 אלף שובתים, לעומת 12 שביתות חלקיות בשנת 2022 שבהן השתתפו כ- 100,000 שובתים.

כ- 25% מהשביתות בשנת 2023 היו כתוצאה מתביעות שכר (כ- 56% מכלל ימי העבודה שאבדו למשק בשנה זו נבעו מסיבה זו). כ- 25% מכלל השביתות היו מסיבות הקשורות בהסכמי עבודה (הסכמי עבודה חדשים או אי חידוש הסכם, כ- 19% היו כתוצאה משינויים ארגוניים, כ- 12% היו כתוצאה מאלימות, והשאר כ- 19% מסיבות הקשורות לפיטורי עובדים, העסקה ישירה של עובדים, ומכרת חברה.

בחלוקת השביתות על פי ענף כלכלי נמצא כי 38% מכלל השביתות המלאות בשנת 2023 התקיימו בחינוך, כ- 31% התקיימו בשירותי הבריאות, רווחה וסעד, כ- 13% במינהל הציבורי והמקומי, 6% בתעשייה, בשיעור דומה בשירותי התחבורה, במידע ותקשורת.

בחלוקת השביתות המלאות על פי סקטור, נמצא, כי 94% היו בסקטור הציבורי (99% מכלל ימי העבודה שאבדו במשק) לעומת כ- 6% בסקטור הפרטי (1% בלבד מכלל ימי העבודה שאבדו במשק).

עוד עולה מהנתונים כי כ- 75% מכלל השביתות היו קצרות במישכן, משעתיים ועד יום אחד, כ-13% מיום אחד ועד שלושה ימים, וכ- 12% מעל שלושה ימים ועד ארבעה עשר יום. ניחן כי בשנה זו לא ניכרו במשק שביתות ממושכות.

עו"ד ורבנר מדגישה כי היחידה ליחסי עבודה פעלה באופן מוגבר בשל צרכי הציבור, לעת הלחימה. כך נחתמו והורחבו על ידי שר העבודה בשנה זו 3 צווי הרחבה:

1. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין תשלום שכר בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (מבצע עלות השחר) נחתם ביום 11.9.2023 ופורסם ברשומות ביום 20.9.2023;
2. צו הרחבה בדבר השתתפות המעסיק בהוצאות הבראה ונופש 2023 נחתם ביום 11.9.2023 ופורסם ברשומות ביום 20.9.2023;
3. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין תשלום שכר בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (מבצע מגן וחץ) נחתם ביום 27.12.2023 ופורסם ברשומות ביום 3.1.2024

בהמשך וכהשלמה לצווי 2023 בהתאמה לצרכי הציבור לעת המלחמה בשנת 2024, נחתמו עד כה 5 צווי הרחבה:

1. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין הארכת תקופת הזכאות לתשלום שכר בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (חרבות ברזל) (מס 2);
2. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין הרחבת התקופה המוגנת מפני פיטורים למשרת במילואים (מס 2);
3. צו הרחבה לעובדים סוציאליים המועסקים לפי התקשרויות של המדינה לפי חוק הסכמים קיבוציים - 2024;
4. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין תשלום שכר בשל נזק מלחמה ונזק עקיף (חרבות ברזל);
5. צו הרחבה להסכם קיבוצי בעניין משרתי המילואים ובני זוגם וצבירת חופשה שנתית לעובדים מסוימים (חרבות ברזל)

לדברי הממונה הראשית על יחסי עבודה צוים אלו התאפשרו בשל הבנת השר, המנכל והיחידה את גודל השעה והתאמת חקיקה רלוונטית המקצרת קידום מענה לצרכי המשק במצב חירום.

בנוסף מציינת הממונה כי בשנת 2023 הוכרזו 142 סכסוכי עבודה ביחידה ליחסי עבודה, אשר מתוכם למעלה מ- 60% מהסכסוכים טופלו על ידי הממונה הראשית והממונות האזוריות והניבו הסכמים בהם, הסכמים קיבוציים, הסכמים והסכמות המקובלות ומטיבות על דעת הצדדים.

בהקשר זה יצוין, כי השנה הופעלה לראשונה מאז הקמת המדינה רפורמת נבחרת המגשרים המאפשרת העברת סכסוכי עבודה במגזר הפרטי או הציבורי החיוני (הלא ממשלתי) לטיפול מומחים חיצוניים בתחום יחסי העבודה. הסכסוך הראשון שטופל על ידי מומחה חיצוני היה סכסוך עובדי ההוראה במוסדות הלימוד העל יסודיים.

הממונה הראשית מציינת, כי הירידה במדדי השביתות בשנת 2023, מצביעה על מגמה של יציבות ושקט תעשייתי במערכת יחסי העבודה, ומעידה על עלייה בחשיבותם של הסכמים פנים-מפעליים וכינון מנגנוני גישור.

לעניין זה, בשנת 2023 רשמה הממונה 421 הסכמים מיוחדים ו- 41 הסכמים כללים שהטיבו את תנאי העסקה של העובדים במשק הישראלי. לעניין רישום ההסכמים הקיבוציים, יצוין כי היחידה ליחסי עבודה עברה להנגשה דיגיטלית המיועדת לציבור מוגבלי הראיה, וזאת כצעד לקידום זכויות אנשים עם מוגבלות והנגשת המידע עבורם.

בנוסף, לדברי הממונה הראשית, מה שמאפיין את שנת 2023 הן השביתות/המחאות הפוליטיות שהיו במשק. כמו כן, בשנה זו פרצה מלחמת "חרבות ברזל" אשר יצרה מציאות אחרת על מערך יחסי העבודה, ובתקווה שעם סיומה לא יהיה צורך להתמודד עם ההשלכות הכלכליות שישפיעו על שוק העבודה ועל יחסי העבודה בארגונים.

ממוני היחידה ליחסי עבודה בראשות הממונה הראשית על יחסי עבודה, פועלים במסגרת סמכותם הסטטורית מאז הקמת המדינה ליישוב סכסוכי עבודה, תוך קידום הידברות ושיתוף פעולה בין הצדדים, וזאת באמצעות תיווך, גישור ובוררות, במטרה להגיע לפתרון סכסוכי עבודה ומניעת שביתות במשק.

הצוות המשפטי והמקצועי הכוללים את עו"ד אברהם כילאני – ראש צוות ייעוץ משפטי (יחסי עבודה); עו"ד נאוה לוי – הממונה האזורית על יחסי עבודה (מחוז חיפה והצפון); עו"ד לבקא חלבי חסון – מ"מ הממונה האזורית על יחסי עבודה (מחוז ת"א והמרכז); עו"ד תמר מתתיהו – הממונה האזורית על יחסי עבודה (מחוז י-ם והדרום).